

quedà fixat al Musée de l'Homme de París i la seva organització fou encarregada al senyor J. P. Lebeuf.

Hom completà el Consell internacional dels Congressos, i fou decidit, finalment, a invitació de la delegació nord-americana, que el proper congrés tingui lloc a Filadèlfia l'any 1956, per a l'organització del qual es formarà un comitè que presidirà el doctor Fröhlich Rainey i del qual seran secretaris generals els doctors W. Fenton i A. Kidder.

P. BOSCH i GIMPERA

EL XIX CONGRÉS GEOLÒGIC INTERNACIONAL

(ALGER, 8-14 SETEMBRE 1952)

El XIX Congrés Geològic Internacional se celebrà a Alger del 8 al 14 de setembre de 1952. El precedent, el divuitè, s'havia celebrat a Londres quatre anys abans. Així es reempenia la periodicitat normal d'aquests congressos, cada tres o quatre anys, que havia quedat interrompuda degut a la guerra.

Pel nombre del participants que hi assistiren (mes de mil dos-cents), precedents de vuitanta països, pel de comunicacions presentades (unes quatre-cents cinquanta), i per l'extensió i l'interès de les zones recorregudes en la majoria de les excursions organitzades, el congrés d'Alger ha d'ésser considerat com un dels més importants i de resultats més profitosos. A part del de Madrid, aquest ha estat el congrés geològic internacional al qual ha assistit una delegació espanyola més nombrosa: vint participants. El professor Josep R. Bataller hi representava oficialment l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS i l'Acadèmia de Ciències de Barcelona.

Només es reuniren tres sessions generals: la d'inauguració, una de treball i la de clausura. Les altres, molt nombroses, per cert, foren convocades per les diferents seccions que la comissió organitzadora havia constituït segons les especialitats.

A la secció I, *Subdivisions i correlacions del Precàmbric*, foren presentades comunicacions, no massa nombroses, però interessants, especialment les referents a l'Àfrica. Hom pogué remarcar el progrés, accelerat en aquests darrers anys, del coneixement geològic d'aquest continent.

Això mateix pot dir-se quant a la secció II, *Paleozoic de l'Àfrica del Nord i les seves correlacions amb el de les altres regions del món*.

La secció III, *Mecànica de la deformació de les roques; influències sobre les concepcions tectòniques*, era la primera vegada que quedava individualitzada. El nombre i la qualitat de les comunicacions ho justificava prou bé i expressava el gran progrés assolit en un camp que fa ben pocs anys era pràcticament desconegut. És cert, però, que resultaria prematur de generalitzar a les grans estructures conclusions obtingudes mitjançant els mètodes actuals d'anàlisi, basats, sobretot, en l'estudi de les microstructures.

També la secció IV, *Topografia submarina i sedimentació actual*, era dedicada a una especialitat desenvolupada sobretot des de fa pocs anys. Els resultats obtinguts són ja molt importants, degut a les contribucions de l'oceanografia, de la química de les argiles i d'altres especialitats afins.

La secció V, *Els prehomínids i els homes fòssils*, fou relativament poc con-

correguda, potser a causa de la proximitat del Congrés de Prehistòria que se celebrà poc després a la mateixa ciutat d'Alger.

Les sessions de la secció VI, *La gènesi de les roques filonianes (amb exclusió dels filons metallífers)*, en canvi, foren molt concorregudes. La disparitat d'opinions, en pocs temes geològics tan palesa com en tot el que es refereix a la natura d'aquestes roques i de les endògenes en general, promogué animades discussions.

Les seccions VII, *Deserts actuals i antics*, i VIII, *La hidrogeologia de les regions àrides i semiàrides*, celebraren sessions molt interessants, pel fet de trobar-se reunits en el Congrés els millors especialistes. Quant a la secció VIII, concretament, hom pogué constatar l'eficàcia que tenien els estudis geològics per a estendre en gran escala la irrigació de les regions seques, especialment a l'Àfrica del Nord i a l'Orient mitjà.

Molt nombroses foren les comunicacions presentades a la secció IX, *Les contribucions de la Geofísica a la Geologia*. Hom pogué comprovar els progressos recents, sobretot dels mètodes sísmics, tan eficients en les prospeccions petrolíferes.

La secció X, *La gènesi dels jaciments de ferro*, es dedicà especialment a jaciments de l'Àfrica, Austràlia i Amèrica recentment estudiats.

A la secció XI, *Origen dels jaciments de fosfat càlcic*, foren presentades comunicacions, no sols referents al tema estricte, sinó també a d'altres. Hi foren descrits alguns jaciments descoberts fa poc temps, com els del Brasil.

La secció XII agrupava les *Qüestions diverses de Geologia aplicada* que no podien ésser tractades en les altres seccions, més especialitzades. La majoria, entre les quals n'hi havia de força importants, es referien a jaciments metallífers.

A la secció XIII, *Qüestions diverses de Geologia general*, foren presentades més de cent comunicacions. Això obligà a escindir-la en dues subseccions, que es reunien simultàniament, i, encara, dintre d'aquestes, distribuir les comunicacions en sis grups: *Estratigrafia i Sedimentació, Quaternari, Paleontologia estratigràfica, Tectònica i Cartografia, Evolució de les conques sedimentàries i fendmens connexos i Petrografia i Mineralogia*. Així i tot, mancà temps per a una exposició suficientment detallada de la majoria de les comunicacions. Probablement hauria estat més encertat de subdividir la secció de bon principi i poder celebrar simultàniament sessions de les especialitats de menys afinitat. La majoria de les comunicacions versaven sobre temes de Geologia regional. Alguns temes generals, especialment, de sedimentologia, reuniren comunicacions relativament nombroses.

A la secció XIV, *Els camps petrolífers de les regions mesogeiques (Mediterrània i Orient mitjà)*, foren presentades comunicacions molt interessants, especialment les referents als jaciments descoberts, fa poc, al Marroc i a l'Algèria.

La secció XV era dedicada a *La Paleovolcanologia i les seves relacions amb la Tectònica*. Les comunicacions presentades demostraren el progrés assolit darrerament en el coneixement d'aquestes relacions.

L'Associació dels Serveis geològics africans celebrà sessions especials, a les quals foren presentades una cinquantena de comunicacions sobre diferents temes de geologia regional de l'Àfrica. També convocaren algunes sessions a part la

Unió Paleontològica Internacional i el Comitè Internacional per a l'Estudi de les Argiles.

Les publicacions distribuïdes amb motiu del Congrés són ja molt nombroses. Entre altres, cada participant ha rebut una col·lecció de valuoses monografies sobre diferents regions de l'Àfrica del Nord. Una sèrie de volums, en curs d'impressió actualment, contindran les comunicacions presentades.

No cal remarcar l'interès primordial que tenen les excursions en tot congrés geològic. Per al d'Alger en foren organitzades unes cinquanta, molt variades; unes tingueren lloc abans, i altres després de la setmana de sessions, durant la qual també se'n feren algunes, molt curtes, pels voltants d'Alger. Dues de les excursions eren previstes per a un gran nombre de participants i permetien d'obtenir una idea de conjunt de la geologia nord-africana des de Tunis fins a Agadir. Les altres eren més especialitzades i només admetien un nombre de participants més o menys restringit. Entre elles n'hi havia de molt interessants, amb les quals resultava possible de recórrer regions, com per exemple les del Sahara central i de l'Àfrica Occidental Francesa, que altrament són gairebé inabordables, per dificultats de tots els ordres.

Hom pot extreure una impressió comuna de totes les excursions, segons el testimoni pràcticament unànime de tots els qui hi prengueren part: l'admiració sense reserves per l'esforç dels geòlegs francesos en les terres nord-africanes. Una àrea immensa, de constitució geològica molt variada i, en molts indrets, complexíssima, en menys de cinquanta anys ha passat a ésser una de les més ben conegudes, malgrat els obstacles que representaven els climes, la manca de bones comunicacions, la inseguretat i d'altres. Ultra l'aportació tan valuosa que aquesta tasca representa per a la ciència pura, s'han obtingut fruits no menys valuosos d'altres ordres: han augmentat d'una manera gran els aprofitaments racionals de les aigües subterrànies, i han estat descoberts jaciments molt importants de molts minerals útils i, darrerament, el petroli comença d'ésser explotat en gran escala al Marroc.

JOSEP M. FONTBOTÉ

EL II CONGRÉS PANAFRICÀ DE PREHISTÒRIA

(ALGER, 29 SETEMBRE - 4 OCTUBRE 1952)

El primer Congrés Panafricà de Prehistòria s'havia reunit a Nairobi (Kenya) el 1947, i el segon se celebrà a Alger del 29 de setembre al 4 d'octubre de 1952. Fou organitzat per un Comitè al davant del qual hi havia el professor L. Balout, d'Alger, i el presidí el professor H. Breuil, de París. Hi havia uns cent cinquanta inscrits, dels quals bona part prengueren part al Congrés. Estaven representades les institucions de vint-i-tres països, la Comissió per a l'Home fòssil de la Unió Paleontològica Internacional i la UNESCO. De Barcelona hi assistiren els professors Lluís Pericot i Santiago Alcobé; el qui sotasigna representava l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, la UNESCO i la Universitat i l'Escola d'Antropologia de Mèxic.

Els principals investigadors de la Prehistòria africana hi eren presents i presentaren interessantíssimes comunicacions en les tres seccions en què es dividí el Congrés: Geologia, Paleontologia i Climatologia generals; Paleon-